Voetbalcomplex De Toekomst mag dan de beroemdste jeugdopleiding van de hoofdstad hebben, maar vlak ook de Muziekschool Amsterdam in de Nieuwe Kerkstraat niet uit. Daar schaaft Peter Guidi vol overgave aan jong jazztalent. Onder de vleugels van de Schotse Italiaan is in de loop der jaren een uitgebreide muzikale familie met vertakkingen door heel Nederland ontstaan. Het motto: 'Jazz is fun, but serious fun.' We spraken met de 'peetvader' zelf, en met enkele pupillen uit verleden en heden.

TEKST: **LEO POLAK**, FOTO'S: **JOOST LEIJEN**

Muziek maken als levensles

De Guidi-clan

'Te laat, jongen!' klinkt het vriendschappelijk honend uit een tiental kelen als een van de muzikanten ruim na het afgesproken tijdstip binnenstormt. Ook de pianist is er nog niet. 'Absoluut onaanvaardbaar,' zegt een van de saxofonistes gemaakt verontwaardigd. Maar als iedereen uiteindelijk dan toch op zijn plek zit, schalt bij wijze van opwarmertje al snel *Blues For Stephanie* door de oefenruimte. Welkom in de Muziekschool Amsterdam. Of beter gezegd: in de afdeling Centrum/Oost van de MA in de Nieuwe Kerkstraat. En nog preciezer: in het lokaal waar Peter Guidi aan een nieuwe generatie jazzmusici schaaft. Zo'n drie decennia geleden kwam de Schots-Italiaanse blazer als prille dertiger in Amsterdam terecht. In zijn toenmalige thuisbasis Milaan, waar mede door de lokale tycoon Berlusconi het grote geld het voor het zeggen kreeg, voelde hij zich steeds minder thuis. Het vrijgevochten Amsterdam was een verademing. Peter speelde er onder andere in de bigband van Frank Grasso. 'Frank gaf les op de Muziekschool Amsterdam en had daar ook een bigband. Toen Frank die band verliet, vroeg hij of ik de leiding over wilde nemen. Als gevolg daarvan bood de muziekschool me een baan als leraar aan.' Sindsdien doorliepen honderden jazztalenten Peters 'jeugdopleiding'. Velen stroomden moeiteloos door naar de conservatoria. En tientallen van hen behoren nu tot de eredivisie van de Nederlandse jazz. Maar er moest een zware strijd worden geleverd voordat het zover was. 'Op die bigband na had de muziekschool had destijds geen enkel jazzbeleid. Het grote voordeel daarvan was dat ik ongehinderd mijn gang kon gaan.' Slechts gesteund door adjunct-directeur Jan Rouwenhorst begon Peter workshops op te zetten. 'Die werden een soort jamsessies waar je met anderen kon samenspelen. Want ook toen al verdwenen er veel plekken waar dat mogelijk was.'

‘ Eén uur op een podium is net zoveel waard als tien uur repeteren’

Vlieguren maken

Vooral door mond-tot-mond-reclame sloeg die tactiek aan. Uit de gestaag groeiende workshops kwamen bands voort. Peter zorgde ervoor dat die zo snel mogelijk het podium op konden om, zoals hij dat noemt, ‘vlieguren’ te maken. ‘Het sleutelwoord is ervaring. Toen ik als muzikant begon waren er geen jazzconservatoria of speciale leerboeken. Ik leerde allles door live met anderen te spelen. Eén uur op een podium is net zoveel waard als tien uur repeteren.’ De optredens van de jazzleerlingen betekenden weer meer publiciteit voor de muziekschool. Langzaam begon de sneeuwbal te rollen. Het kostte nog steeds veel vergaderingen, engelengeduld, koppigheid en een onuitputtelijke voorraad optimisme, maar Peter kreeg een team jazzdocenten bij elkaar. ‘Al met al kun je zeggen dat de jazzafdeling is uitgegroeid tot de hoofdmoot van deze afdeling van de Muziekschool Amsterdam.’ Anita Verheggen van de Nederlandse Toonkunstenaarsbond werkt al jaren samen met Peter Guidi, die zegt: ‘Achter de schermen doen de mensen van de NTB ontzettend belangrijke dingen voor de Nederlandse jazz.’ Ze namen het initiatief tot de oprichting van het Nationaal Jeugd Jazz Orkest. De eerste editie daarvan stond uiteraard onder de artistieke leiding van Peter. In 2011 was het de beurt aan Benjamin Herman. En volgend jaar zal Eric Vloeimans met het NJJO door Nederland toeren. Toen het NJJO vorig jaar op het Lowlands-festival speelde, ging het dak eraf,’ zegt Anita. ‘Het publiek was razend enthousiast.’ Maar het eerste jazzorkest dat dat op Lowlands voor elkaar kreeg, voegt Peter toe, was zijn eigen Jazz Mania Big Band. ‘Zonder compromissen te doen. Je moet alleen een beetje slim zijn. We hadden ons als gangsters verkleed.’ Jonge mensen zo vroeg mogelijk met jazz in aanraking brengen; dat is een belangrijk onderdeel van Peters filosofie. ‘Als ze de kans krijgen om jazz te horen, vinden ze het fantastisch. En vooral als ze zien dat andere jonge mensen het spelen. Dan beseffen ze dat het om levende muziek gaat.’

Serious fun

Kinderen van negen kunnen al bij de Muziekschool Amsterdam terecht om hun eerste stappen op het jazzpad te zetten. De ‘klas’ waar ze dan in komen, heet Jazz Kids. Op hun elfde mogen ze naar de Jazz Juniors, en op hun veertiende naar de Jazz Generation. ‘Maar die begrenzingen zijn flexibel,’ zegt Peter. ‘Een leerling die aan een volgende stap toe is, krijgt de kans om die te zetten, ongeacht zijn of haar leeftijd. Dat is bijvoorbeeld met Joris Roelofs en Lars Dietrich gebeurd. En nu gebeurt het met een supertalent als Gideon Tazelaar.’ Peter Guidi’s jazzafdeling heeft geen examens en selectiecommissies. ‘Ik vertrouw de leraren en ga af op hun oordeel over de vorderingen van een leerling.’ Soms wordt een leerling zelfs ‘bevorderd’ als hij daar wat muzikale ontwikkeling betreft nog niet echt aan toe is, maar het groepje waar hij ondertussen toe behoort wél. De achterstand wordt volgens Peter meestal snel ingehaald. En in veel gevallen zorgen de klasgenoten daarvoor. Want dat zijn nog twee pijlers onder Peters denkwijze: kameraadschap en onderlinge verantwoordelijkheid. ‘Of je nu in een kleine of een grote band zit, muziek maak je met andere mensen. Je creëert samen iets. Je vormt een team. Dat is een belangrijke sociale les.’ Halverwege de door ons bijgewoonde repetitie blijkt een van de laatkomers ook nog eens zijn bladmuziek vergeten te zijn. Voor Peter is het aanleiding om even een korte preek te houden. Zijn motto luidt immers: ‘Jazz is fun, but serious fun.’ Peter probeert zijn pupillen ook meer mee te geven dan alleen muzikale vaardigheid en kennis. De MA-jazzbands spelen in binnen- en buitenland en doen overal mee aan wedstrijden, wat inmiddels een uitpuilende prijzenkast heeft opgeleverd. Elke reis gaat gepaard met een uitstapje naar een historische locatie of andere niet-muzikale activiteiten, al is het maar een bezoek aan de beste ijssalon van de streek. Na de Jazz Focus-repetities zit Peter met de muzikanten vaak urenlang in een naburig café. ‘We hebben het dan natuurlijk over muziek. En over zaken als politiek, filosofie, technologie en wetenschap. Maar vooral over hoe ze hun leven willen invullen. Daarmee bedoel ik: wat ze écht willen doen, niet wat hun portemonnee zegt dat ze zouden moeten doen.’

Familiegevoel

Begin juli was het Bimhuis afgeladen. Publiekstrekker: het concert om het dubbele jubileum van de Jazz Focus Big Band en de Jazz Mania Big Band te vieren. Ze bestonden in 2012 respectievelijk vijftien jaar en vijfentwintig jaar. We konden vaststellen hoe groot de muzikale ‘clan’ is die zich gedurende de afgelopen kwart eeuw onder Peters vleugels heeft ontwikkeld. Gidon Nunes Vaz, tegenwoordig conservatoriumstudent en nog steeds trompettist van Jazz Mania, vertelde dat hij andere ex-leerlingen op deze avond pas voor het eerst ontmoette. Nu internationaal bekende muzikanten als de saxofonisten Joris Roelofs en Jasper van Dam en drummer Klaas Balijon speelden mee. Maar ook de pas elfjarige belofte Daniel Keller, klarinettist en saxofonist van de Jazz Juniors. En natuurlijk nam de ‘peetvader’ zelf enkele solo’s op sax en fluit voor zijn rekening. ‘Het is daadwerkelijk een familie geworden,’ zegt Peter. ‘De leerlingen sluiten hechte vriendschappen. Later werken ze samen als collega’s. Ze keren regelmatig terug als gast solist of invaller bij Jazz Focus of Jazz Mania. Ik beschouw ze in zekere zin als mijn eigen kinderen omdat ik ze meemaak in de belangrijkste tijd van hun leven. Ik zie ze opgroeien. Als ze afstuderen aan het conservatorium ben ik erbij, en ook als ze trouwen. Neem Klaas Balijon. Die ken ik vanaf zijn tiende. Hij is nu dertig. That’s a long relationship. Aan de andere kant is het een familie omdat we niet alleen elkaars sterke punten heel goed kennen, maar ook elkaars zwakheden voor lief nemen. Tegelijkertijd ben ik natuurlijk het levende bewijs dat je nooit helemaal volwassen wordt.’ J

‘Ik beschouw ze in zekere zin als mijn eigen kinderen omdat ik ze meemaak in de belang-rijkste tijd van hun leven’

Joris Roelofs (28), saxofoon/klarinet/fluit
‘Op mooie dagen ging ik in het Vondelpark saxofoon spelen. Ik was toen twaalf. Gewoon in mijn eentje. Pet op de grond voor het geld. Kwam er een meneer naar me toe die een heel verhaal afstak. Hij gaf me zijn kaartje. Dat was Peter Guidi. Ik begon in een van zijn workshops. Dat zijn eigenlijk al een soort bigbands. Zes of zeven saxofoons bij elkaar en spelen maar. Toen ik veertien was nodigde Peter me uit om met de Jazz Mania Big Band mee te gaan naar Praag. Een geweldige ervaring. Tot mijn achttiende heb ik in die bigband gespeeld. Het is niet zo dat ik door Peter in de jazz terecht ben gekomen. Maar hij heeft er wel voor gezorgd dat ik op jonge leeftijd met andere mensen leerde samenspelen en de ervaring van het optreden kreeg. Psychologisch is hij volgens mij heel goed. Hij daagt je echt uit om dingen te proberen. Mooie figuur. Goed beschouwd is Peter onmisbaar voor de ontwikkeling van jazztalent in Nederland.’

‘Peter daagt je uit om dingen te proberen’

Gidon Nunes Vaz (21), trompet
‘Ik was zeven toen ik muziek van Dizzy Gillespie hoorde. Op mijn achtste begon ik trompet te spelen. Mijn moeder kreeg een foldertje in handen waarin stond dat op de Muziekschool Amsterdam jazzles voor kinderen werd gegeven. Toen ik erheen ging en ze *Watermelon Man* van Herbie Hancock hoorde spelen, werd ik helemaal gek van enthousiasme. Op mijn elfde begon ik bij Peter Guidi. Iedere maandag repetities en meestal op zaterdagochtend trompetles. En meteen het podium op, in het oude Bimhuis. Hij leert je ook dat je plezier mag maken tijdens een repetitie, maar dat je niet moet gaan klieren. En dat je verantwoordelijkheid draagt voor elkaar. Overal ben ik met Peter op tournee geweest. In Nederland natuurlijk, maar ook in Italië, Zwitserland en Hongarije. Ik ben blij dat ik tien jaar ervaring bij hem heb opgedaan. Peter is een van mijn muzikale vaders. Dankzij hem wist ik op mijn twaalfde dat ik dit voor de rest van mijn leven wilde doen.’

‘Peter is een van mijn muzikale vaders’

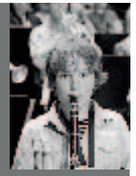

Daniel Keller (11), klarinet/saxofoon
Toen Daniel Keller op zijn achtste net met klarinet spelen begonnen was, viel hij uit een klimrek en brak hij beide polsen. Maar hij vond al snel een manier om ‘handsfree’ muziek te maken. ‘Als je flesjes met water vult, kun je er verschillende tonen uit krijgen door erin te blazen. Ik zette een hele rij flesjes op het aanrecht, pakte een blokfluitboek en ben liedjes gaan spelen.’ Daniel heeft het musiceren niet van een vreemde: vader Wolfgang is professioneel saxofonist. De met Wolfgang bevriende Peter Guidi herkende in de basischoolleerling onmiddellijk een natuurtalent. Sinds twee jaar zit Daniel bij de Jazz Juniors. En hij heeft al gastoptredens bij de Jazz Mania Big Band achter de rug. Op advies van Peter ging Daniel ook saxofoon spelen, want de klarinet is in een bigband geen hoofdinstrument. ‘Peter geeft stukken op en zegt wat je moet doen, maar ik hoor hem niet elke dag spelen. Hij neemt zijn sax niet mee naar de repetities van de Jazz Juniors.’ Daniel begrijpt dat Peter op z’n tijd duidelijk laat merken waar de grens ligt. ‘Als Peter streng is gaat hij Engels praten, en dat versta ik nog niet.’

‘Als Peter streng is gaat hij Engels praten’